

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 18 • Perjantaina 21. syyskuuta 2012

63. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

"Tätähän voisi näyttää joskus omallekin porukalle", tuumi Arvi Silvennoinen, yksi dvd:lle haastatelluista esityksen jälkeen. Kuva Niina Lehmusjärvi.

"Ainahan oli hauska" – lapsuusmuistoja Kurkijoelta

Perinne eläväksi –hanke päättyi 15.9.2012 ensi-iltaan, kun Loimaan musiikin Alessandro -salissa esitettiin hankkeen dvd ensi kertaa kokonaisuudessaan. Pieniä maistiaisiahon siitä oli saatu jo elokuussa pitäjäjuhlilla.

Paikalla oli pieni joukko kurkijokelaisia ja tunnelma oli lämmin. Miksi ei olisi ollut, sillä esitys koostui lapsuusmuistoista ja kuvista lapsuudesta Kurkijoella.

Dvd syntyi hankkeen aikana

Kurkijoella syntyneiden ihmisten haastattelu ja Kurkijokimuseon valokuvien järjestäminen digitoiminen olivat tärkeä osa Perinne eläväksi –hanketta. Haastatteluja kertyi loppujen lopuksi kymmeniä tunteja ja

kuvia järjestettiin talkoissa tuhansia ja digitoitiin satoja.

Kaikkia haastateltuja yhdisti se, että he olivat viettäneet varhaislapsuutensa ja nuoruutensa Kurkijoella 1920- ja 1930-luvuilla. Museon kuvien joukossa puolestaan on kymmeniä, jollei satoja, valokuvia lapsista työssä, leikissä ja koulussa. Näistä jokainen kuva on aarre, sillä koko Suomessa lapsuuden historian tutkimus ja tallentaminen on vasta alussa.

Hankkeen aikana tehdyistä haastatteluista ja Kurkijokimuseolle digitoiduista valokuvista projektipäällikkö Niina Lehmusjärvi kokosi materiaalin noin 44 minuuttiseen dvd-esitykseen. Arvata saattaa, etteivät kaikki haastattelut ja kuvat mahtuneet mukaan tällä kertaa, mutta ne ovat tallella museolla odottamassa seuraa-

via projekteja ja näyttelyitä. Dvd:n teknisestä toteutuksesta vastasi Tapio Ranta Strand MediaLabs Oy:stä.

Isompi julkaisu tulossa

"En ole itse Kurkijoelta, joten kyllä nyt paljon enemmän ymmärtää sitä, millaista elämä Kurkijoella ja Karjalassa on ollut, kuin jos kuulisi vain yksittäisiä juttuja", kuvasi tuntemuksiaan yksi katsojista esityksen nähtyään.

Se oli mukavaa palautetta, sillä dvd:n tavoitteena on kertoa elämästä Kurkijoella juuri niille, joille elämänmeno Kurkijoella ei ole välittynyt isovanhempien tai vanhempien tarinoista. Samalla on hyvä muistaa, että jokaisen elämä ja kokemus ovat ainutlaatuisia, vaikka yhteisiäkin asioita

löytyykin. Jokaisen muisto on arvokas ja oikea.

Nyt hankkeen aikana dvd:stä oli mahdollista ottaa vain muutaman kappaleen "painos", sillä EU:n säädökset rajoittavat dvd:n levittämistä hankkeen aikana. Ne, joiden ääniä nauhalla kuullaan, saavat kuitenkin omat kappaleet pikimmiten. Heille kuuluu suuri kiitos dvd:n toteutumisesta.

Muiden ei kannata kuitenkaan pahoittaa mieltään, sillä Kurkijokisäätiö suunnittelee dvd:n julkaisemista myös myyntiin vuonna 2013. Lautainta museotoimikunnan puheenjohtaja Pirkko Riikonen lupaili, että pitäjäjuhlilla niitä riittää kaikille.

Kuva ja teksti:
Niina Lehmusjärvi

Tässä lehdessä

Elisenvaarasta

oma kirja s. 5

Perinne eläväksi –hanke

Aika entinenkin voi palata s. 6

Tarina evakko-tytön elämästä

Karjalan kunnailta

Etelä-Pohjanmaan

lakeuksille s. 8

Vanhoiden valokuvien

taikaa s. 10

Toimitus on avoinna tiistaisin ja
torstaisin klo 9-14,

Seuraavat lehdet ilmestyvät
5.10., 19.10. ja 2.11.

Vapauden ja vastuun rajanvetoa

Sananvapaus näyttää olevan aina ajankohtainen asia – meillä ja maailmalla. Esimerkkejä ei tarvitse etsiä, niitä näkyy joka päivä sanomalehdissä ja televisiossa. Ulkomaan uutisissa, viihdesivuilla, kotimaan politiikassa.

Toiset vetoavat sanomisen vapauteen, toiset siihen vastuuseen, jota jokainen etenkin julkisista puheistaan ja kirjoituksistaan kantaa. Sananvapaudella ei voi perustella mitä tahansa, eikä siihen vedoten saa sanoa mitä tahansa. Ilman sitä näkisimme asioista vain sen osan, jonka joku muu haluaa meidän näkevän. Vapautta vailla olevissa maissa hallinto rajoittaa poliittista sananvapautta siksi, että sillä on tarve kahlita kansalaistensa tiedonsaantia, ohjata ajattelua, syitä valehdella.

Vielä runsaat kaksikymmentä vuotta sitten tämänkin lehden toimituksessa pohdittiin asioita, joista ei voitu kirjoittaa, vaikka lukijoita ne olisivat epäilemättä kiinnostaneet enemmän kuin monet palstoille painetuiksi päässeet tekstit. Vaikeuksia haluttiin

välttää, se oli jo vuosikymmeniä ollut ainoa järkevä vaihtoehto. Monenasteiseen vapaaehtoiseen sensuuriin perustuu edelleen suuri osa tiedonvälityksen valvonnasta kautta maailman.

Epäilemättä joskus tulevaisuudessa tutkijat selvittävät, miten Kurkijokelaisen ja muiden luovutetun alueen pitäjälehtien palstoilla on sodan jälkeisinä vuosikymmeninä käsitelty vaikkapa myöhempiä tapahtumia entisissä kotipitäjissä tai Karjalan palautuskysymystä. Puolueettomasti uutisoiden, kantaa ottaen vai kokonaan vaieten?

Jälkikäteen tarkasteltuina asiat asettuvat oikeisiin taustoihinsa. Menneisyydessä tehtyjen ratkaisujen arvosteleminen on kuitenkin paljon helpompaa kuin vaikeiden ratkaisujen tekeminen nykyhetkessä.

Ville Laakso

Kirjoittaja on Kurkijokisäätiön museotoimikunnan puheenjohtaja

Kuolleita

Rakkaamme

Hellin Veera HUTTUNEN

os. Tikka

s. 3.7.1923 Lumivaara
k. 17.8.2012 Tampere

Lämpimästi muistaen, kiittäen ja kaivaten

Jorma ja Pike
Miska ja Kirsi
Mitja ja Claudia
Milja ja Altti
sukulaiset ja ystävät

Rakas isomummo,
täältä maanpäältä
lähetän sinulle jäähyväiset.
Suru ja valtava ikävä valtaavat
mieleni, mutta myös kaikki ne
onnelliset hetket ja muistot,
jotka vietin kanssasi.
Olen onnellinen, että elämä antoi
minulle mahdollisuuden tuntea sinut.

Miku, Aaro, Emma ja Hilla

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas puolisoni, äitini ja mummomme

Airi Vilhelmiina VASTAMÄKI

os. Salminen

* 13.6.1936 Kurkijoki
† 9.9.2012 Säskylä

Kertokaa Karjalaan lentävät linnut,
kumpuni kukilta kuiskaus tää.
Vaikka polkuni kauaksi kotoa kulki,
Karjalan sineen sieluni jää.

Rakastaen, kiittäen ja ikävöiden
Esko

Käyt enkeli vierelläs'
taivaanrantaa,
on kulkusi kevyttä,
jalkasi kantaa.
Et kipua tunne taivaantiellä,
on monet rakkaat
vastassa siellä.
Muistoissa elät keskellämme,
säilyt aina sydämissämme.

Arja
Teemu ja Anne
Henri ja Riikka
Sisar ja veli perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Sydän lämmin ei syki enää,
sinun muistosi, mummo, iäti elää.

Teemu, Henri ja Anne

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunataan Virtaan kirkossa 30.9.2012 klo 11. Muistotilaisuus lähiomaisten kesken. Kiitos kaikille Airia hoitaneille hänen hyvästä hoidostaan.

Osanottoon

**Kurkijoki-
adressi**

4 erilaista: kirkko, vanha
maisemakuva, värillinen
maisemakuva, kulleroita

Hinta: 8 € saatavissa toimituksesta

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Hartaus sunnuntaille
23.9.2012
17. sunnuntai helluntaista

Elämää etsimässä

Viime aikoina on kohistu paljon uskonnoista. Ajoittain tuntuu, että uskonnot nähdään vain ongelmina, jotka pyritään pyyhkimään pois julkisesta elämästä.

Meitä lähellä on toisenlainen esimerkki. Neuvostoliitossa elettiin 70 vuotta yhteiskunnassa, jossa vastustettiin virallisesti uskontoja ja uskonnollisuutta. Ateismi ei kuitenkaan päässyt niskan päälle, sillä uskonnot säilyivät ja uskominen on voimissaan tämän päivän Venäjällä.

Itse ajattelen, että uskonnollisuus ei häviä, vaikka siitä toivottaisiinkin päästävän eroon. Se muuttaa muotoaan ja hakee uusia toteuttamistapoja, mutta se ei katoa tai poistu.

Ihmiset ovat aina etsineet ja tulevat etsimään vastauksia suuriin kysymyksiin. Näiden kysymysten äärellä uskonnot astuvat kuvaan haluttiinpa sitä tai ei. Yksi suuri kysymys on elämän arvoitus. Miten elämä on saanut syntynsä? Mitä tapahtuu sitten, kun ihmisen elämä päättyy? Onko elämää muualla avaruudessa?

Elämä on hyvin keskeinen sana ja asia Jeesuksen opetuksissa. Hän puhui ahkerasti sekä tuonpuoleista että maanpäällisestä elämästä. Jeesukselle tämä oli mahdollista, sillä olihan hän kummankin asiantuntija. Hän oli ja on tosi Jumala ja tosi ihminen.

Omalla elämällään ja kuolemallaan Jeesus sovitti elämien kuilun, joka vallitsi Jumalan ja maailman välillä. Näin meidän elämä on elämä. Oikeastaan meillä on kaksi elämää: iankaikkinen ja maanpäällinen elämä. Ne tekevät meistä kahden maan kansalaisia – jo nyt.

Usko ja elämä kuuluvat yhteen. Jos minua kiellettäisiin uskomasta Kristukseen, minulta kiellettäisiin elämä. Vaikka etsin ja hapuilen suurten kysymysten äärellä, elämä kantaa. Kristus kantaa!

Matti Peiponen

Pastori Matti Peiponen on tohtorikoulutettava
Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa.

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjäseuran sukututkimuspiiri kokoontuu to. 27.9. klo 17-20 Porissa Tuomarinkatu 2. (Käynti pihan puolelta) Vettäjä Harri Kekki. Tervetuloa mukaan.

Kalakurjet, matka-aikataulu
Kurkijoen onkimatkalle 28.-30.9. Virttaa, Matka-Viitala 4.20, Alastaro, Kurakorventie 4.30, Hirvikoski, apteekin pys. 4.40, Loimaa, Puistokatu 39 4.50, Loimaa, asema 5.00, Helsingin Kiasma 7.00.

Elisenvaara-kokous Karjalatalolla sunnuntaina 28.10 klo 13. Kyläkirja vai jotain muuta, on keskustelun aiheena. Tapio Nikkari esittää kuvakavalkadin Tyklänojalta Maanviljelyskoululle. Tervetuloa!

Nimi- päivät

Syyskuu

viikko 38

21 pe Mervi
22 la Syyspäiväntausaus
Mauri
23 su Minja, Miisa,
Mielikki

viikko 39

24 ma Alvar, Auno
25 ti Kullervo
26 ke Kuisma
27 to Vesa
28 pe Arja, Lenni
29 la Mikko, Mika, Mikael,
Miika, Miikka,
Miska, Miko,
Mikaela
30 su Mikkelinpäivä, Siru,
Sirja, Sorja

viikko 40

1 ma Rauno, Rainer,
Raine, Raino
2 ti Valio
3 ke Raimo
4 to Saija, Saila, Frans

Mitä seuraavat murre sanat tarkoittavat. Tarkista tietosi takasivulta.

1. Keppii
2. Ilka
3. Noppominen
4. Uhveltua
5. Suvakka
6. Muurehtua
7. Kulakka
8. Äpärikkö
9. Röykky
10. Vamppu

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 80 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 60 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 44 euroa
6 kk 25 euroa
Pohjoismaat 49 euroa
Muualle 57 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

21.9. Sinä, Herra, olet hyvä, sinä annat anteeksi, runsain mitoin sinä jaat armoasi kaikille, jotka sinua avuksi huutavat. Ps. 86:5

22.9. Jeesus sanoo: ”Kukaan ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän toista pitää arvossa, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.” Matt. 6:24

23.9. Jeesus sanoi: ”Niin kuin Isä herättää kuolleet ja antaa heille elämän, niin antaa myös Poika elämän kenelle tahtoo.” Joh. 5:21
Virsi 616:4 Vaan tiedän, että Jeesus nyt elää taivaassa, on hänen kaikki valta ja hän on voittaja. Hän kuolemankin voitti, kun kuoli ristillään. Hän minut, kurjan, auttaa ikuiseen elämään.

24.9. Sinä pelastit minut kuolemasta, et antanut jalkani astua harhaan. Ps. 56:14

25.9. Herra, sinä valmistat meille rauhan. Myös se on sinun tekoasi, niin kuin kaikki mitä me olemme saaneet aikaan. Jes. 26:12

26.9. Minulle elämä on Kristus ja kuolema on voitto. Fil. 1:21

27.9. Tuonelan kohdusta

minä huudan apua, ja sinä, Herra, kuulet ääneni. Joona 2:3

28.9. Herra, neuvo minulle tiesi, että noudattaisin sinun totuuttasi. Ps. 86:11

29.9. Tomuun vaipuneet, herättäkää ja riemuitkaa! Sinun kimaltava aamukasteesi virvoittaa maan, ja niin maa palauttaa kuolleet elämään. Jes. 26:19

30.9. Jeesus sanoi: ”Totisesti: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan. Se, joka nöyryyy tämän lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa.” Matt. 18:3-4
Virsi 139:2 On pieni lapsi avuton, hän vailla valtaa, voimaa on. Hän aina joutuu turvaamaan ja luottamaan vain vahvempaan. Oi Jeesus, meitä kaikkia varjele lapsenuskossa.

1.10. Sinun sanasi on lampu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani. Ps. 119:105

2.10. Herra sanoo: ”Peseytykää, puhdistautukaa, tehkää loppu pahoista töistänne, ne ovat aina silmissäni. Lakatkaa tekmästä pahaa.” Jes. 1:16

3.10. Jos me elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusta. Emme saa tavoitella turhaa kunniaa emmekä ärsyttää ja kadehtia toisiamme. Gal. 5:25-26

4.10. Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä. Iäti kestää hänen armonsa. Ps. 136:1

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa ”Osoite muuttuu” -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijokisia juttuja

Hyrrä saunoi kanssamme

Jotkut lapsuuden muistot säilyvät kirkkaina ja elävinä vanhuuteen asti. Varmimpia tällaisista muistoista lienevät lapsuuden kodin koirat ja kissat.

Muuttaessamme alkukesästä -48 Niittylään saimme lähitalosta pienen, nätin, harmaan kissanpennun, jonka oitis ristimme Hyrräksi. Liekö nimi ollut enne, kun se jo melko pienenä rupesi hyrräämään.

Se juoksi mukana leikeisämme, viehättyen erityisesti pallopeleistä, joissa se jaksoi juosta uskomattomassa mitassa! Se oli myös ennakkoluuloton uimari ja juoksi perässämme järveen, sieltä pois kiirehtimättä. Aurinkoaikin se osasi ottaa kuivatellen itseään rantaviltillä uinnin päälle.

Hyrrä oli kaikesta kiinnostunut. Se oli alusta alkaen mukana, kun me veljekset aloitimme yhdessä vanhan maasavusaunamme lämmitämisen. Se tuli ujostelematta

savun täyttämään saunaan, osaten pienenä ja matalana välttää meitä muita hännävän savun!

Hyrrä ei jäänyt savusaunonnan sivustakatsojaksi, vaan kiipesi ylimmälle tuhdolle kipakimpiin löylyihin. Kun löylystä kirmattiin kohti rantaa, juoksi Hyrrä keulassa ja oli usein ensimmäisenä uimassa! Se myös joi Keurusselän puhdasta vettä saunajanoonsa.

Me veljekset hoivasimme kilvan Hyrrää ja olisimme halunneet ottaa sen mukaamme Riihimäelle. Jostain syystä sitä ei meille sallittu, vaan äitini halusi Hyrrän palautettavaksi syntymäkotiinsa.

Yrjö-veljelleni jäi tehtäväksi korissa kantaa Hyrrä pois pitkien ja vetisten jäähyväisten jälkeen. Toivon, että näin ei enää meneteltäisi. Kesäkissa on perheenjäsen, josta on aina huolehdittava!

Paavo S. Vepsä
juuret Kurkijoella

Sukukysely Kanadasta

Haluaisin tietoa Kurkijoen Savoijan kylän asioista 1920 ja 1930 luvuilla. Äitini TOINI os. KEMPPINEN syntyi siellä v.1917.

Koulutyttönä hän oli usein myymässä Kempin kaupassa, koiransa kanssa. Se oli Penu, iso bernhardinkoira. ”Kaupan Penu”, sanoivat kylän asukkaat. Kurkon perheellä oli Nalle niminen koira. Äiti kertoi, että heillä oli hevosia, lemmiä ja kaikkea, mikä kuului maataloon.

Äidin vanhempien etunimistä en ole varma. Isä

oli asunut Amerikassa. Minulla on kuva, Brantwood Wisconsin v.1910 ja USAn arkistoissa on TEKKA KEMPPINEN, saapunut 23 -vuotiaana Kurkijoelta v.1907.

email:
paulcanada1@shaw.ca,
kanadapaul@shaw.ca,
paulkvstomail@gmail.com

Paul Kivistö
206 1318 Thurlow st
Vancouver, BC
Canada V6E 1X6

Urpo Heinonen lähettää piiskantekijöille tervisiä Amerikasta

Oheisena kuva piiskasta, joka on Rauha Vepsän punoma. Olen saanut sen lahjaksi häneltä. Kurkijoki kartta on Eino Vepsän minulle lahjaksi antama. Molemmat ovat kunniapaikalla

seinälläni. Veteraanivaakuna on edesmenneen veljeni Kaukon perintöä. Hyvää piiskantekokurssia.

Terveisin
Urpo Heinonen

Vanha halontekijä

1. Kauan jo raadoin puita mä kaadoin halkoja tein,
– Eloni ilot hautahan vein.

2. Seuduilla näillä, kaikilla säillä yksin mä lyön.
– Ehkäpä kaadun, kohta jo maadun, lopetan työn.

3. Palaen puuni täytenä uuni lämmitti sua.
– Pois on jo suvi
– Elämän tuli lämmitti mua!

4. Iltani kiloa katselen pinoja viimeistä teen.
Pois minä joudan ylitse soudan tuonelan veen.

5. Tiesitkö sinä? Värisin minä huolissa yön.
– Kaukaisen tuulen kutsuvan luulen.
– Päättänkö työn?

6. Toivon ma salaa, sainio palaa mullekin voi,
lämpöä suoden, riemuja luoden, ikuinen koi.

Sikstus Oksa

TILAA

Itselle tai lahjaksi

Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme. Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse. Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle. Hinnat sisältävät alv:n
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.00, puh. 050-5213336 tai toimitus@kurkijoki.fi

Myytävät tuotteet:

Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat	5
Kurkijoki sodasta evakkoon	5
Kurjenmiekkä (Poskiparta)	5
Se on sata (Kurkijoen martat)	15
Parhaat jutut	5
Näin ikkeä - Kurkijoen kihlakunnan murren sanakirja	10
Viirit:	
Kurkijoki-pöytästandaari	35
Postikortit:	
Postikortit Pekka Kyytisen kuvista	1
Muut postikortit	0,50
Muut:	
Kurkien kutsu DVD	10
Lehden vuosikerta – CDR	20
T-paita - valkoinen, puna-musta teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-paita - musta, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-T-paita – musta v-aukkoinen, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XL	15
Adressit	8
Kurkijokelainen irtonumero	2

Yleisötilaisuuksia

PIISKANTEKOKURSSI

ALKAA SYKSYLLÄ LOIMAALLA,

jos tarpeellinen määrä osanottajia ilmoittautuu.

Kurssipaikka: Kurkijokelaisen toimitus.

Kurssin kesto: vähintään 3 iltaa.

Ilmoittautumiset: Arvi Heinonen

puh. 0400-522837, 02-7624212

arvi.heinonen@seutuposti.fi

Karjalaiset kansan- ja kansallispuvut esillä 29.9.

Yksi karjalaisten kädentaitojen teemavuoden päätilaisuuksista on lauantaina 29.9.2012 klo 12 Karjalatalolla Helsingissä järjestettävä karjalaisten kansallis- ja kansanpukujen näyttös, joka on näytävä karjalaisen pukuperinteen katselamus.

Pukunäytös on klo 13.30-15.30. Aiheeseen liittyvää ohjelmaa jo klo 12 alkaen ja esityksen jälkeen.

Pääsymaksu pukunäytökseen 5 euroa.

Pitäjäseurat ja -säätit esittelevät omaa toimintaansa ja tuotteitaan.

Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Näytöksen järjestävät Karjalan Liitto, Karjalaisten Pitäjäyhdistysten Liitto ja OK-opintokeskus.

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

Pukki-Ravi -sukutapaaminen Loimaalla

Suomen maatalousmuseo Sarka oli kohtauspaikkana, kun Pukki-Ravi -suvun väki saapui vuosittaiseen kokoontumiseensa. Kolmisenkymmentä osallistujaa oli tullut Hämeestä, Pohjanmaalta, Varsinais-Suomesta, Etelä-Karjalasta ja Uudeltamaalta. Sarka tarjosi erinomaiset puitteet tapaamiselle; tilaa oli käytettävissämme riittämiin, museossa oli runsaasti nähtävää ja maatalousmuseon ravintolan valmistama ruoka oli herkullista. Maatalousmuseon henkilökunnan ystävällinen vastaanotto ja auttamishalu sai meidät viihtymään koko pitkän päivän.

Opastetulla kierroksella oppaamme tutustutti meidät asutuksen syntymiseen, peltoviljelyn syntyyn, maalaiskylien kehittymiseen ja

maiseman muutoksiin aina kivilaudasta nykyaikaan pienoismaiseman avulla.

Kierroksellamme kuljimme vanhojen kulkupelien näyttelystä jättien sahaukseen, laskiaisliukumäestä navettaan ja Piikkilangankiristä ohitse riihelle. Maatalousnäyttelyvideoiden ja riihtarinoiden jälkeen kierroksemme toi meidät takaisin maitolavalle. Katsettavaa ja kuunneltavaa jäi varmasti vielä paljon toiselle omavauhtiselle kierrokselle.

Rauhallinen lounas nautittiin kokouspaikassamme eli suuressa auditoriotilassa Riihessä. Päikkäin uusien ja vanhojen tuttujen kanssa juttua riitti ja ruoka maistui.

Kokouksessa puhetta johti Alpo Laisi. Hän keskustelutti tulevat kokouksemme paikat, vastuuhenkilöt ja

kokoontumisten pitämisaikat. Kokousväen päätöksellä kokouksien välinä säilyy vuosi, seuraava pitopaikka on Sipoon Söderkulla sunnuntaina syyskuun 8. vuonna 2013 ja päävastuu kokouksesta on neljän hengen toimikunnalla, jota johtaa Eeva Mäkinen.

Loimaalla toimii myös Kurkijoki-museo, jota meille esitteli päätoimittaja Helena Sulavuori viiden minuutin videon välityksellä.

Sitten siirryimme katsomaan koko päivän esillä ollutta kirjallisuutta, kuvia ja sukutauluja. Kaija Ravi oli koonnut Hirvenpääveistokseen liittyvää tutkimus- ja kuva-aineistoa hyvän määrän. Esillä oli myös kuvia hänen neulomastaan hirvenpääseinävaatteesta. Todellinen mestariteos taidokkaine yksityiskohtineen.

Vanhat paperit, sukuselvitykset ja kartat kiinnostivat sukukokoukseen osallistuneita. Kuva: Jouko Pukki

Viimeisen tunnin väki käytti vielä tehokkaasti tiedonhankintaan ja -välitykseen sekä kuulumisten vaihtoon ja tulevien tapaamisten suunnitteluun. Vanhoja karttoja tutkittiin ja vanhat

muistelijat, kuten Ravin Jussi, olivat kysyttyjä asiantuntijoita. Valokuvia otettiin kovasti, yhteystietoja vaihdettiin ja puheensorina oli vilkasta vielä loppukahvien aikaankin.

Enää jäljellä olivat vain jäähyväishalaukset. ”Mukava ol nähä ja haastella. Kestäkää terveinnä!”

kirjoitteli Jouko pukkiravi.nettisivu.org

Paavo Kärhän kurkijokisia juttuja

Puhetta kerraksie ja voskunasoppaa

Mie olin viis vuotta (1933–1938) mummo luon Lopoti koulun käymäs.

Sillo Lopotis käi toisinaan Nolvi Matti, hää olj tekemisissä ja puheissaa omalautune, et hää sai ”yleannetu” mainien.

Kerra hää män yö yhe aikaa soittamaa aptieki yökello. Aptiekkar tulj halaatti pääl utsimaa: ”Mitä saisi olla?” Matti: ”Onks aptiekis hokmannii?” ”On, mie käyn ottamas putelin.” Matti: ”Pittääh aptiekis hokmannii ollakki”, ja läks sen siliä tien kävelemmää yön selkää.

Lopotin aptieki. Kurkijokimuseon kuva-kokoelma.

Ukko Kosone (nimismies) pan matil kokkakepi niskaa ja talutti rantaa: ”Elä vähää aikaa tääl näytä, tahe mie vien siut putkaa.”

Kolkyt luvul kansaliikkeen puhuja käi kokkhousta pitämäs, ihmiset kottii mämmessä kehuit hyvää puhujaa. Matti myöntel, mut lisäs: ”Meil käi viime viikol jokku lahkolaisaarnaaja. Häkö puhu kippurasarvisen pääsin sitaloukkuo ni pässilt oikes sarvet.” Enne Karjalas ko haastettii, puhuttiin lapselt sorm tahe muu kippii tervieks.

Sil kertaa Matti säästy selkäsaunalt liukkail jalkajuonil.

Jutut Paavo Kärhä. Paavon juttuja riittää vielä tuleviinkin Kurkijokelaisen numeroihin.

Rukit laulamaan! Rukki- ja kehruukurssi Suomen maatalousmuseo Sarassa

Monessa olohuoneessa seisoo tänä päivänä koriste-esineenä perintörukki. Jos omistat rukin ja olet joskus haaveillut pääseväsi sen kanssa tositoimiin, nyt se on mahdollista! Jos omaa rukkia ei löydy, kannattaa kysellä myös sukulaisilta, sillä rukki pysyy kunnossa polkemalla.

Puhalla siis pölyt rukista ja tuo se mukasi Saraan. Suomen maatalousmuseo Sarassa järjestetään syyskuun 29. ja 30. päivänä klo 10–17 kurssi, jonka aikana paneudutaan kehräämisen saloihin. Opettajana toimii maatalousmuseon amanu-enssi Elsa Hietala.

Kurssille otetaan vain 15 ensin ilmoittautunutta, joten ilmoittautua kannattaa välittömästi. Ilmoituksia ottaa vastaan kurssin opettaja. Rukin lisäksi tarvitset kurssimaksun 10 euroa.

Jos rukilla kehrääminen arveluttaa, niin varttinällä on helppo aloittaa kehruharrastus. Siihenkin on mahdollisuus Sarka-museossa. Syyskuun Sarka-sunnuntaina 30.9. klo 13 Elsa Hietala pitää noin tunnin mittaisen esitelmän, jossa käydään lävitse kehräämisen historiaa. Esitelmän jälkeen yleisöllä on mahdollisuus kokeilla varttinällä kehräämistä.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset Suomen maatalousmuseo Saraan amanu-enssi Elsa Hietalalle, elsa.hietala@sarka.fi, p. (02) 7637 7012. Museon osoite on Vanhankirkontie 383, 32200 Loimaa. Nettisivut puolestaan löytyvät täältä: www.sarka.fi

Teksti: Iina Wahlström ja Niina Lehmusjärvi, kuva Kurkijokimuseo.

Elisa Kyytinen ja äitinsä Maria Kiiski rukin ääressä. Kuva Pekka Kyytinen, Kurkijokimuseon kuvakokoelma.

Elisenvaarasta oma kirja?

Alhon ja Alhonsalon hienon kyläkirjan tekijät ovat tehneet suurtyön kerätessään kaiken tuon tietomäärän ja tuodesaan sen taitavasti esille. Muillekin kuin alholaishille kirja on mielenkiintoista luettavaa.

Kurkijoella oli 37 kylää ja niistä jokaisella on oma syntytarinansa ja kehityksensä.

Muistan toisenkin kirjan, joka tosin ei ole kyläkirja. Se kertoo kylän syntymisestä asumattomaan korpeen. Kirja on nimeltään Timpermanni, kirjoittanut Martta Juvonen. Ilmestyi vuonna 1962. Sorjon kylän alku on kuvattu romaanin muodossa, mutta käsittääkseni asiatiedot pitävät paikkansa. Kirjoittajan isovanhemmat olivat noita ensimmäisiä korvenraivaajia, jotka tulivat kaukaa Pohjanmaalta ja asettuivat Kurkijoen syrjäiselle salolle. He säilyttivät oman ruotsinkielensä ja loivat oman erikoislaatuisen yhteisönsä karjalaisten keskelle.

Kotikylää voi siis kuvata monella tavalla.

Syntymäseudustani Elisenvaarasta on jo olemassa useitakin julkaisuja. Yhteiskoulun vaiheista on kaksi eri matrikkeliä, Saimi Hukkasen ja Rainar Hakulisen tekemät. Erkki Rahkola ja Carl-Eric Geust ovat kirjoittaneet ansiokkaan kirjan Elisenvaaran pommituksesta. Olavi Kallioniemi on muistellut lapsuuttaan asemaseudulla kirjassaan

Elisenvaarassa ja evakossa. Unto Miikkulainen on ker-tonut Alakylästä. Elvi Aho ja Raimo O. Kojo poikkeavat romaaneissaan myös Elisenvaarassa. Aarre Savolaisen kirja Risteysasemalla kertoo Elisenvaarasta. Albin Kuitusen kahdessa romaanissa vilahtaa Elisenvaara. Onko muita?

Kurkijoen alueesta kertovat Kurkijoki-Säätiön julkaisemat Kylästä kylään, Sodasta evakkoon ja Kuvat kertovat sekä tietysti Kurkijoen ja Hiitolan historia I-IV. Kurkijokelainen-lehden sivuilla on vuosikymmenten aikana julkaistu kirjoituksia myös Elisenvaarasta. Ne olisi syytä etsiä ja järjestää aiheittain. Varmaan on muutakin aineistoa ja asiatietoa erilaisissa arkistoissa, jos osaa etsiä.

Olisiko Elisenvaarasta syytä tehdä kyläkirjan tyyppinen kirja? Löytyisikö hylkkeitä kokoamaan aineistoa sitä varten? Vaikuteena Elisenvaaran kohdalla on aiheiden ja aineiston laajuus ja hajanaisuus.

Onko tietoja Elisenvaaran maanviljelyskoulun toiminnasta ja ihmisten elämästä siellä? Onko kerrottu rautatien tulosta seudulle tai rautatieläisistä? Miten pitkällä olivat kauppala-suunnitelmat ennen talvisotaa? Oliko siitä asiakirjoja? Oma seurakuntaa ja kirkkoa toivottiin, ja jotkut puhuivat omasta hautausmaasta. Jne.

Olemassa olevan tiedon lisäksi mielenkiintoisia olisivat kertomukset ihmisten

arkisista puuhista omista kodeissaan tai yhdessä muiden kanssa. Naapurien tapaamisista, juhlista perheen tai suvun piirissä. Mitä harrastettiin ja miten? Minne matkustettiin jos matkustettiin? Onko enää tiedossa henkilöitä, jotka voisivat kertoa näistä asioista?

Kolmella Alhon kyläkirjan tekijällä oli apunaan taustajoukkoja, joiden antamat tiedot, vihjeet ja neuvot olivat merkittävä voimavara kirjaa työstettäessä. Olisiko Elisenvaarasta kertovan kirjan tekemiseen käytettävissä tällaisia taustajoukkoja? Ilman innostuneita aineiston kerääjiä ja haastattelijoita ei synny mitään.

Kurkijoki-Seura järjestää asiaa pohtimaan kokouksen sunnuntaina lokakuun 28. päivänä Karjalatalolla Hel-

Ida Hämäläinen pyörineen asemapääliskö Bergmanin talon edustalla Elisenvaaras-
sa vuonna 1928. Kurkijokimuseon kuvakokoelmat.

singissä alkaen klo 13. Kes-
kustellaan eri vaihtoehtois-
ta. Pelkkä kuvakirja? Kylä-
kirja? Jotain siltä väliltä vai
ei mitään painettua? Ehkä

vain tietoja CD-muodossa?
Alho-kirjan tekijät kerto-
vat kokemuksistaan. Tapio
Nikkari esittää kokouksen
jälkeen valokuvakavalkadin

väliltä Tyklänoja -- Maan-
viljelyskoulu.

Marjaliisa Laine,
Tapio Nikkari ja
Riitta Sainio

Kuninkaallinen vierailu Elisenvaaran asemalle 23.8.1925. Kurkijokimuseon kuvakokoelmat.

Vanha kuva

Tässä on Sikiön perhekuva, joka on otettu joskus 1920- luvun vaiheilla. Kuvassa vasemmalta: Aili, Pekka, Anni, Matti, Tilda
ja Aino. Läh. Hanna Hämäläinen.

Nuorisolle

Kallis, kaunis kevätkausa
sulle suuri kutsu soi
tietä hyvän edistyksen
raitistuen riennä oi!

Tahtos, tarmos jänmitellen
tiedon, taidon tantereet
valloita ja työtä kerran
siunaa Suomen mantereet!

Kunnostasi nuori kansa
riippuu Suomen vastaisuus
pyrinnöistä pyhimmistä
elon uuden onnekkuus.

Uskollisna ihanteilles
riennä maatas palvomaan!
Ällös heity himoin teille
turmeltuen turtumaan.

Kehno ken ei kyvyillänsä
palvo suurta elämää.
Milloinkaan ei hälle kohoo
onnen täysi tähtkäpää.

Onnen ehdot, tieto, taito
työhön into, uskallus!
Nuorisossa raittihissa
kansan päivän nousemus.

Sikstus Oksa

Perinne eläväksi –hanke Aika entinenkin voi palata

Kun museotoimikunnan puheenjohtaja Ville Laakso viime vuoden huhtikuussa soitti ja kertoi, että minut oli valittu Perinne eläväksi –hankkeen projektipäälliköksi, olin sekä iloinen että utelias. Iloa työssä on riittänyt loppuun saakka ja Kurkijoen historiasta on löytynyt paljon kiinnostavaa ja yllättävää. Matkan varrella on riittänyt haasteita, mutta mikään ei ole ollut ylittämätön.

Alku aina hankalaa...

Vaikka alussa ei ollut suota eikä kuokkaa, hanke käynnistyi hitaasti, kun digitointi piti aloittaa ainoina työvälineinä puhelin, ruutulehtiö ja kynä. Ensimmäinen tehtäväni oli tehdä investointihankkeen laitehankinnat: tietokone, skanneri, tarvittavat ohjelmat jne. Kun ne saatiin, oli jo kiire aloittaa kuvien järjestäminen ja haastattelujen tekeminen.

Ensimmäisistä päivistä lähtien oli kuitenkin mukavaa, koska säätiossa ja laajemmaltikin kurkijokelaisten parissa oltiin innostuneita hankkeesta ja sen tavoitteista. Helena Sulavuori ohjasi alkuun ja Antti Eklund oli korvaamaton apu museon ”talonmiehenä”, joka tuli auttamaan aina, kun museolla tarvittiin nikkarointia tai nostoapua.

Valokuvien aarreaitta

Vanhat valokuvat ovat kiehtoneet minua pikkutyöstä asti. Siksi jo etukäteen mahdollisuus tuntikausia katsella, tutkia ja järjestää Kurkijokimuseon valokuva-arkistoa tuntui kiinnostavalta.

Minun ei tarvinnut pettyä. Laatikoihin ja kansioihin oli kerätty upeita kuvia, joihin oli tallentunut arjen ja juhlan ohikiitäviä hetkiä. Kurkijolla toimineet valokuvaajat, ammatillaiset kuten Pekka Kyytinen ja Johan Kauppi sekä taitavat harrastajat ku-

ten Viljami Kilpiö ja Pekka Teräntö, ovat jättäneet jälkeensä upean perinnön, puhumattakaan monista nimetömmiksi jääneistä kuvaajista.

Jaettu ilo on paras ilo, ja iloa valokuvista jaettiin yhteensä seitsemänä talkoopäivänä, joissa oli osallistujia yhteensä 76 henkeä. Suuret kiitokset kaikille ahkerille valokuvien ystäville.

Lämmin talkoohenki on varmasti yksi parhaista karjalaisista perinteistä, joka kannattaa pitää elävänä. Unohtamatta tietysti talkooherkkuja, joita valokuvatal-koissa taidolla laittoivat ja tarjosivat Pirkko Riikonen ja Leena Virtanen. Kiitos teille, Pirkko ja Leena!

Mikä Kurkijokimuseon kuvissa sitten on niin ainutlaatuista, eikä vastaavia kuvia ole kansiot pullollaan?

Museolle kootut kuvat ovat ainutlaatuisia siksi, että ne ensinnäkin muodostavat laajan, yhteen alueeseen rajoittuvan kokoelman; toiseksi, koska niistä on kerätty ja kerätään koko ajan lisää tietoja ja kolmanneksi koska ne aihepiireiltään edustavat vähän kuvattua puolta 1900-luvun alun elämästä. Kurkijokea kuvanneet valokuvaajat, etenkin Pekka Kyytinen, tallensivat arjen elämää ja erityisesti naisten ja lasten työtä.

On harvinaista, että mil-lään museolla, saati sitten kotiseutumuseolla, on näin hyvät kokoelmat. Varovaisestikin arvioituna museolla on järjestettyjä ja järjestämättömiä kuvia yhteensä yli kuusi tuhatta, todennäköisesti enemmän. Perinne eläväksi –hankkeen aikana museo sai satoja vanhoja kuvia lisää kokoelmiinsa, puhumattakaan uudemmissa pitäjämattakuvista.

Rukki, ruostunut naula, sukset, pitsiliina...

Valokuvien lisäksi hankkeen aikana museolle kerättiin

lisää esineitä. Vaikka monet muistoesineistä ovat varmasti rakkaita, kurkijokelaiset ovat myös auliisti lahjoittaneet niitä museolle. Suuret kiitokset kaikille teille! Museon esinekokoelman kokonaismäärä hipoo jo ensimmäistä tuhatta.

Kun museolle tulee vieraillemaan, on hyvä muistaa, että jokainen museolle päätynyt esine on ihme. Jokainen niistä on pelastettu sodan jaloista, monet ovat selvinneet kahdesti evakkomatkan kaaoksesta.

Hankkeen aikana lahjoitetuista esineistä oli Kurkijokimuseolla Perinne eläväksi –näyttely kesällä 2012. Esillä oli niin taidokkaita kappioita kuin suksimestarin työkaluja, Kurkijoen kirkon nauvoja kuin suntion virsikirjakin. Kaikki kertoivat omaa tarinaansa.

Haastelua kohvipöydässä

Hankkeen aikana hauskipia hetkiä minulle ovat olleet ne, kun olen päässyt vieraaksi kurkijokelaisten koteihin haastelemaan ja kyselemään. Karjalainen

vieraanvaraisuus on ollut joka kerta ylitsevuotavaa.

Siis kiitos Aino, Arvi, Aslak, Helli, Hilikka, Ilmi, Juho, Lyyli, Marja-Liisa, Martti, Raili K., Raili L., Sakari, Tauno, Toivo, Topi, Veikko ja Viljo.

Teidän kanssanne on ollut mukavaa ja antoisaa. Teidän osallistumisenne on taannut sen, että kurkijokelaisten ääntä ja tarinoita voivat kuunnella tulevatkin polvet.

Laatokan laineet ja Vätikän hiekat. Vaikka elokuussa oli jo viileää, Kurkijoen matkalla pääsin pulahtamaan myös Laatokaan. Kuva Niina Lehmusjärvi.

Kurkijokelaisten historiaa on säilynyt molemmin puolin rajaa. Evakkokärryistä jääneitä asioita Kurkijoen museossa. Kuva Niina Lehmusjärvi.

Jos perinteen tallennus kiinnostaa, mitä voi tehdä?

Kuten pitäjäjuhlien tervehdyspuheessa totesin, puolitoista vuotta on aivan liian lyhyt aika kokonaisen pitäjän historian tallennukseen. Museolla tarvittaisiinkin kipeästi vapaaehtoisia, jotta jo tehty työ ei menisi hukkaan ja sitä voitaisiin jatkaa. Mutta mitä itse kukin voisi tehdä?

Haastattelut ja muistelmat

Jos olet itse asunut Kurkijoella tai suvussasi on vielä Kurkijoella syntyneitä, kaikki muistot kannattaa pistää talteen.

Yksinkertaisin keino on paperi ja kynä. Uusimmissa kännyköissä on mikrofoni, jolla voi nauhoittaa haastatteluja ja tallettaa ne muistikortille ja tietokoneelle. Säätioilta voi saada haastattelunauhurin lainaan.

Haastatteluun riittää se, että toinen haluaa muistella ja toinen kuunnella. Haastattelu voi olla yhteinen muistelu- ja jutusteluhetki.

Tekipä haastattelun tai muistelmat paperille tai nauhalle, kannattaa kirjata ylös, milloin ja missä haastattelu tehtiin ja kuka haastatteli ketä. Kannattaa myös sopia siitä, miten ja kuka tietoja saa käyttää ja julkaista.

Kurkijokimuseo ottaa mielellään vastaan kopiot niin haastatteluista kuin muistelmista.

Valokuvien digitointi

Jos vanhat valokuvat kiinnostavat ja tietokoneen käyttö sujuu, museolla on vielä laatikoittain valokuvia digitoimatta.

Jos omat taidot epäilyttävät, niin rohkeasti otettakoon, että jos osaa käyttää kopiokoneetta, oppii myös skannaamaan valokuvia ja jos osaa kirjoittaa postikortin, myöskään luettelointikaavakkeen täyttäminen ei ole vaikeaa.

Ottakaa vain rohkeasti yhteyttä museotoimikuntaan.

Museon nettisivut

Kurkijokisäätiön internettoimikuntaan tarvitaan lisää nuoria jäseniä. Voisiko Kurkijokimuseo olla myös virtuaalimuseo?

Paikannimikortisto

Kurkijokisäätiö on vuosikymmeniä sitten järjestänyt keräyksen, jolla on kartoitettu kurkijokelaisia paikannimiä. Kyselyn tuloksena saatiin viisi mapillista materiaalia. Niiden puhtaaksikirjoittaminen tietokoneella ja saattaminen nettiin olisi suuri palvelus tuleville kylä- ja sukukirjojen tekijöille.

Mukaan museotoimikuntaan!

Kurkijokisäätiön museotoimikunnan toimintaan voi aina tulla mukaan. Museotoimikunnassa pääsee mukaan keräämään esineitä, järjestämään tapahtumia ja talkoita, kokoamaan näyttelyitä ja paljon muuta.

Tervetuloa tekemään yhdessä perinnettä eläväksi!

Karjalaisilla kesäjuhlilla 2011, oikealla kirjoittaja. Kuva Helena Sulavuori.

Martti Osmola oli ensimmäisen hankkeen aikana haastateltu kurkijokelainen. Kuva Niina Lehmusjärvi.

Unohtumaton matka

Viime vuoden elokuussa Kurkijokisäätiö antoi minulle mahdollisuuden osallistua Kurkijoen pitäjämatskaan. Se oli minulle ehdottomasti koko hankkeen kohokohta.

Paitsi että matka auttoi hahmottamaan paremmin

Kurkijokea, mikä helpotti niin haastattelu- kuin digitoitintyötäkin, se oli myös upea elämys. Kiitos upea porukka ja hyvät oppaat.

Muistot, kertomukset, vanhat valokuvat, lämmin tunnelma ja karjalainen ilo sekä puheenporina sulautuivat yhteen niin, että tuntui hyvin vahvasti siltä,

että mennyt aika ei ole vielä kokonaan poissa, vaan siitä voi nähdä vielä välähdyksiä.

Juuri siksihän perinteen ja historian tallennustyötä tehdään, että kaikki ei katoaisi vaan, että vielä lastenlastenlasten lapsillakin olisi mahdollisuus löytää juurensa.

... lopussa kiitos seisoo.

Hankkeen ansiosta kurkijokelaisten käytössä on nyt toimivat laitteet, joilla voi digitoida valokuvia, vhs- ja c-kasetteja, luetteloida esineitä ja valokuvia, valkokangas ja videotykki, joilla voi esitellä kurkijokelaisten historiaa ja nykypäivää.

Museolla on uusi arkistokaappi valokuville, vitriini näyttelyesineille ja ilmanjäähdyttimet helteisten päivien varalle. Museon pihalla on kaksi talkoovoimin maalattua ja pystytettyä kylttiä, joissa komeilee Kurkijoen kurki.

Kurkijokelaisessa on säännöllisesti ilmestynyt juttuja perinteen merkityksestä ja tallennuksesta. Niiden tavoitteena on ollut, että jokainen voisi tehdä jotain omien juurien vaalimiseksi ja suvun ja kodin traditioiden välittämiseksi.

Usein perinteen vaalimisessa on kyse pienistä arjen asioista, mutta jos innostusta riittää, miksei alkaisi haastatella vanhoja sukulaisia, kerätä valokuvia tai kirjoittaa kotiseutukirjaa?

Lehtijuttujen lisäksi on juuri julkaistu kurkijokelaisesta lapsuudesta kertova "Ainahan oli hauska" – dvd. Toivottavasti se omalta osalta kertoo nuoremmille polville isoäitien ja –isien lapsuudesta.

Paitsi että olen työskennellyt Kurkijokimuseolla, olen myös kuluneen puolen toista vuoden aikana osallistunut hankkeen puitteissa kymmenkuntaan isompaan

Martta Vaaran lahjoittama yli satavuotias rukki oli mukana Kurkijokimuseon Perinne eläväksi –näyttelyssä. Kuva Niina Lehmusjärvi.

ja pienempään tapahtumaan, joissa olen esitellyt hanketta ja museota.

Olen koonnut messuille ja juhliin näyttelyitä ja esityksiä ja yhdessä Helena Sulavuoren ja museotoimikunnan kanssa järjestänyt työnäytöksiä. Näytöksissä on ollut parasta se, kun lapset ovat rohkeasti tulleet katsomaan ja kokeilemaan vanhoja taitoja. Se on todistanut sen, että perinteet

kiinnostavat lapsia, jos heille annetaan hyvä mahdollisuus tutustua niihin.

Kiitos kaikille hankkeessa mukana olleille ja iloa ja intoa perinteen tallennustyöhön kaikille kurkijokelaisille!

Terveisin

Niina Lehmusjärvi
Perinne eläväksi –hankkeen projektipäällikkö

Haasteltiin ja päätettiin

Yhteisen perinteen vaaliminen vaatii yhteistyötä

Ihmisellä voi olla omia, yksityisiä perinteitä, mutta silloin kyse on ennemmin jostain aikaan, paikkaan tai tapahtumaan liittyvästä tavasta kuin perinteestä.

Nimitystä perinne käytetään yleensä silloin, kun kyse on useamman ihmisen ja sukupolven jakamasta tiedosta, taidosta tai tavasta. Perinteessä on olennaista jatkumo, siirtyminen ja muovautuminen.

Perinne eläväksi –hankkeen aikana on paljon puhuttu ja kirjoitettu siitä, miten perinnettä säilytetään, käytetään ja viedään eteenpäin. Perinteitä toivotaan vaalittavan, mutta miltä? Mikä perinteitä uhkaa? Ja onko uhkien torjumiseen jonkinlaisia patenttikonshteja?

Jos haluaisi synkistellä, vaaroja löytyisi pitkä lista koista ja ruosteesta kuin välinpitämättömyyteen ja ymmärtämättömyyteen. Suurin osa uhkista mahtuu kuitenkin kahden otsikon, tuhon ja unohtuksen, alle.

Unohdusta vastaan on onneksi helppo tehdä töitä.

Parhaat perinteet ovat vielä paremmat kuin lempitohvelit tai –tuoli. Kun niitä käyttää vaikka joka päivä, ne eivät katoa. Niissä voi kuljeskella ja niihin voi nojata koko elämänsä, ilman, että ne kuluvat tai alkavat lonksua. Muunlaiset perinteet ovatkin yksittäiselle ihmiselle turhia. Joku toinen ottaa ne vieressä olevat saappaat ja tallustaa omien perinteidensä kanssa. Näin useammat asiat säilyvät.

Milloin sitten tulee tuho? Perinteitä on rikottu ja hylätty usein tarkoituksella silloin, kun ne ovat alkaneet enemmän hiertää kuin tukea ja niin kuuluukin olla. Eniten perinteitä tuhoutuu kuitenkin sodan ja muiden katastrofien aikana. Karjalaisilla on tästä katkera kokemusta.

Mutta tuho ja hävitys eivät tule vain ulkopuolelta, riidan perinteistä ja niiden säilyttämisestä saa kätevästi aikaan ihan omallakin porukalla. Mitä säilytetään, missä, miten, kuka sen tekee ja ennen kaikkea, kuka määrää.

Kun tällaista sisäistä

sotaa käydään, tapahtuu kuin huomaamatta niin, että perinne ja kaikki vanha, säilyttämisen arvoinen on jo kadonnut. Kaikki ne pienemmät pahat koiperhosista alkaen ovat ehtineet tuhota sen, minkä säilyttämiseksi riideltiin. On myöhäistä tehdä enää mitään ja kaikki ovat häviäjiä.

Siitä huolimatta, että kaikilla oli sama päämäärä, päädyttiin päinvastaiseen tulokseen. Tuhottiin, kun haluttiin säilyttää. Entä jos kaikki se aika ja energia olisi käytetty perinteen varjelemiseen yhdessä, toisia kuunnellen? Entä jos perinteiden säilyttäminen olisi oikeasti ollut kaikkein tärkeintä? Mitä silloin olisi tapahtunut?

Niina Lehmusjärvi
Kirjoittaja oli Perinne eläväksi –hankkeen projektipäällikkö

Kurkijokimuseossa perinnettä pidetään yllä säilyttämällä ja esittelemällä esineitä ja valokuvia Kurkijoelta. Kuva Niina Lehmusjärvi.

Tarina evakko-tytön elämästä

Karjalan kunnailta Etelä-Pohjanmaan lakeuksille

Aili Nevanperä lähestyi kirjeellä Kurkijokelaisen toimitusta toiveenaan, että hänen kirjoittamansa elämäntarina julkaistaisiin lehdessä. Tarinassaan Aili kertoo elämästään jatko-sodan aikana Kurkijoella, lähdöstä evakkoon ja elämän uudelleen rakentamisesta kaukana Karjalasta. Muistojensa tueksi Aili on etsinyt tietoja päiväkirjoistaan ja eri julkaisuista. Hän kirjoittaa: ”Sydämeen ja aivoihin on mennyt elämänpolku iskeytynyt, juurtunut voimallisesti ja väkevästi.” Ailin polku on ollut pitkä ja kynä on kuvannut sitä uskollisesti, joten julkaisemme hänen kertomuksensa useammassa osassa.

Takaisin Kurkijoelle

Eräässä Laulussa lauletaan ”aika entinen ei koskaan enää palaa” jne. Näin on, mutta muistot taakse jääneestä elämästä kyllä. Niin nyt tässäkin.

Kun isäni Eino J. Turunen oli siirtynyt ajasta iäisytyteen 25.9.1942, aloimme pohtia jospa lähtisimme vanhempiemme syntymäseudulle menetettyyn Karjalaan Kurkijoelle.

Alina-äitini syntymäkotini oli Rummunsuolla ja nyt oli äitini veljen Eemil Veripään omistuksessa. Eemil eno oli armeijan palveluksessa. Eno kirjoitti äidilleni Kihniöön ja pyysi meitä heille.

Perheeseemme kuului kolme henkilöä, Alina-äiti ja veljeni Veikko ja minä Aili.

Enon avustuksella lupien saaminen pääsyyn sotatoumialueelle onnistui. Monien vaiheiden ja vaikeuksien jälkeen pääsimme sukujemme juurille kesällä 1943.

Kesän ja syksyn asuimme mummolassa eli enolassa. Autoimme parhaamme mukaan talon töissä. Syksymyöhällä muutimme Lopottiin Iida Kaupin taloon.

Hyvin paljon olisi kerottavaa tästä lyhyeksi jääneestä ajasta Kurkijoella. Sota riehui ja sen kyllä kuuli. Tykistökeskitys kantautui korviimme kaikki päivät.

Neuvostoliiton lentokoneet – ne surmalinnut – lensivät usein Lopotinkin yli kohti Elisenvaaraa. Vielä nytkin joskus kuulen unissani sen lentokoneiden äänen. Voisin kuvata sitä, että se ääni oli kuin raskas ja painava. Olivathan ne koneet täytetty pommeilla, jotka painoivat paljon.

Maaseudulla sai ostaa ”mustasta pörssistä” (kuten sanottiin) lihaa, voita ja vähän viljatuotteita korttiannosten lisäksi. Vaatteet ja kengät olivat myös ostokorteilla ostettava, eikä niitä ollut aina ostettavissa. Myös nekin olivat ”tiskin al-

Jalmari Pusa antaa 3.9.1944 evakuointimääräyksen Kurkijoen sankarihaudalla. Kurkijokimuseon kokoelmat 2807.

la” osittain. Meijerituotteet noudimme lähellä olevasta meijeristä.

Kauppojen hyllyt olivat melko vähäiset tavaroista. Kuitenkin kaikki tärkeimmät olivat saatavilla. Nälkää ei tarvinnut nähdä.

Alina-äiti sai töitä apteekista, postista ja muualtakin, myös enolassa tarvittiin apua. Veikko-veli kuului Sotilaspoikiin ja minä Lot-ta-tyttöihin. Näille järjestettiin talkootöitä.

Äidin sukulaiset olivat

Rummunsuolla, mutta jo lapsena olin tutustunut kylän lapsiin, joten nyt oli minulla tuttavita, joita voin tavata. Aina, kun oli meillä aikaa, menimme sukulais-ten luo kylään ja he kävivät meillä Lopotissa, kun heillä oli asioitavaa siellä muutenkin. Kun meillä ei ollut enää isää elossa, tuntui elämä joskus turvattomalta, mutta nyt oli läheiset sukulaiset kuin isän tilalla.

Asuntomme alakerrassa oli Iida Kaupilla kirjakaup-

pa ja siellä myyjänä Selma Sorkkeli o.s. Mettalo. Selmasta tuli minulle vuosikymmeniksi hyvä ystävä.

Eräänä päivänä tuli Sirkka Vainio meille kysymään, voisinko tulla heille apulaiseksi. Sirkka oli agronomi Kosti Vainion vaimo. Vainiot asuivat kuuluisassa Sonckin talossa. Jo samalla viikolla menin heille koti-apulaiseksi ja olin niin kauan kunnes tuli mieron-tielle lähtö.

Iida Kauppi ja hänen

kanssaan elävä sisarensa olivat todella hyviä ihmisiä. Odottelimme sodan loppumista. Iida sanoi, että heidän omenapuutarhansa takana on talo, jossa on kolme huonetta. Talo sijaitsi päätalonsa lähellä samalla mäkirinteellä.

Koko mäen täytti omenapuuviljelmä, jos niin voi sanoa. En ole ihanampia omenoita saanut ennen enkä jälkeenpäin. Kun tuli evakkoon lähtö, sanoi Iida, että ottakaahan omenoita

Jauhoja jonotetaan Kurkijoen osuuskaupasta kesällä 1943. Kurkijokimuseon kokoelmat 349.

Kirjakauppias Iida Kauppi, jonka luona Aili ja hänen perheensä saivat asua. Kurkijokimuseon kokoelmat 2916.

Kaupin puutarha Mulimäen eli Kaupinmäen rinteessä. Kurkijokimuseon kokoelmat 282.

Evakkokuorma lähdössä Kurkijoen Haapavaarasta syksyllä 1944. Eini Poutanen kuorman päällä, Oikealta Mikko Poutanen Anu Lankinen, Sylvi ja Anna Valkeapää. Kurkijokimuseon kokoelmat 500.

niin paljon kuin tahdotte ja viekää pois.

Olimme viimeisiä siviilejä Lopotissa, kun meidän oli määrä lähteä. Sotilaita liikkui tiellä ja jaoin heille omenoita. Suurin osa omenoista jäi puihin. Puita oli niin paljon, että en edes lukumäärää tiedä.

Kun meille oli luvattu talo asuttavaksi, kävimme sitä katsomassa. Mieleeni on jäänyt kamarin seinässä olevat ammusten tekemät kolot.

Elämämme tuntui hyvältä kun vain sota loppui. Olimme toivorikkaita ja tyytyväisiä.

Veikko-veli kävi koulua palokunnantalossa, koska varsinainen koulu oli poltettu. Hän meni kolmannelle luokalle. Opettajana oli Antti Kyytinen.

Veikko meni Elisenvaaran yhteiskoulun sisään-pääsyttutkintoonkin ja hänet hyväksyttiin oppilaaksi kouluun.

Suunnitelmamme, toiveemme eivät saaneet toteutua. Unelmamme tulevaisuudesta romahti yhdellä kirkkoreissulla sirpaleiksi.

Sunnuntaina 3.9.1944 menimme Kurkijoen kirkkoon tapamme mukaan. Seurakunnassa oli juhlapäivä. Viipurin hiippakunnan piispa Ilmari Salomies asetti kirkkoherran virkaan Arvi Kujalan.

Jumalanpalveluksen jälkeen kokoonnuttiin kunniottamaan sankarivainajien muistoa. Siellä kapteeni Jalmari Pusa ilmoitti, että Karjala on jälleen luovutettava Neuvostoliitolle ja Karjalan kansa on evakuoitava kotiseudultaan muualle Suomeen.

Ensimmäisten oli lähdettävä jo seuraavana aamuna. Hyvin monet kuulijoista purskahtivat itkuun.

Tuskien tietä kohti länttä

Kun Karjalan kansa sai taas häätökäskyn lähteä mieron-tielle, aloitimme tavaroiden pakkaamisen. Tavarat kuljettiin Elisenvaaraan lastataviksi.

Ennen lähtöä kävimme veljen kanssa yhdessä Rum-munsuolla. Siellä enomme

pellolla kasvoi meillä pel-lavaa. Niputimme ne ja laitoimme nippuihin osoi-telaput. Ihmettelimme, että me myöhemmin löysimme ne niin kuin kaikki muutkin tavaramme Ilmajoen rautatieasemalta.

Korjuupäivänä oli kauris, lämmin syksyinen sää. Aitsaaren kartanolta kuului puintikoneen ääni, siellä puitiin viljaa. Kävimme vielä ennen Lopottiin lähtöämme jättämässä hyvästit esivanhempiemme kodille.

Sain määräyksen, että minun on lähdettävä ajamaan karjaa, meillähän ei itsellä karjaa ollut. Olinko edes työvelvollisuusiässäkään? Perheeseeni kuului minun lisäksi äiti ja veljen Veikko, mutta äitiäni ei määrätty karjanajoon, sillä veli oli vielä alaikäinen. Halusimme pysyäkin yhtenä perheenä.

Vaellus kohti länttä alkoi. Meidät vietiin autolla Elisenvaaran karjanhoitokoululle. Siellä odotteli 40 lehmää ajajia.

Lehmät olivat kuuluneet omistajille, jotka olivat jo ennen meitä evakkoon läh-

teneitä. Lehmät olivat siis karanneet omistajiltaan ja koottu koulutilalle.

Meitä varsinaisia ajajia oli kaksi ja eräs nuori tyttö. Oli toinenkin, joka ajoi hevosta, jonka kyydissä olivat heidän tavaransa. Olivathan myös äitini ja veljeni, mutta heidän olivat tulleet mukaan vain minun vuokseni.

Ei osaa näin perästä päin ajatella, miten huonosti oli suunniteltu kahden tytön ajettavaksi 40 lehmää. Lehmät eivät olisi tykänneet evakkoon lähdöstä, eivätkä ainakaan tietä pitkin. Ne poikkeilivat metsiin ja pelloille. En ollut koskaan ennen karjaa hoitanut enkä varsinkaan opetellut lehmi-en lypsämistä, joten kyllä siinä äitiäni tarvittiin.

Meidän matkatavaroitamme oli määrätty kuljettamaan Matti Kaaprola Haapavaarasta. Matkatavaramme oli viety Elisenvaaran asemalle veljen mukana. Veikon oli mentävä junalla Haapavaaraan ja sinne oli Kaaprolan määrä tulla veljeä hakemaan, niin kuin hän tulikin.

Matilla oli hevoskärryillä

omat tavarat ja hyvin siihen sopi meidänkin matkatavaramme. Vasta yhden, kahden päivän jälkeen tulivat Matti ja Veikko meidät saavuttaneeksi monien vaihteitten jälkeen.

Veikko istui paljon Mattin vieressä kärryillä ja juttu luisti. Veli on kertonut, kuinka leppoisa ja hauska mies Matti oli. Me toiset emme ehtineet juttelemaan, meidänhän piti ”paimentaa” tiellä väsyneitä lehmäparkoja. Muutamia lemmiä karkasi mieron-tielle myös meidän karjastamme.

Säämingin Vuoriniemessä lehmät ja hevoset ajettiin kahteen proomuun, joita hinaaja lähti vetämään kohti Savonlinnaa, Varkautta ja Joroisten Tahkorantaa. Yövyimme Vuoriniemen kansakoululla.

Sää oli hyvin kaunis, en koko vaelluksemme ajalta muista, että olisi satanut. Matka jatkui pitkin Pihlajavettä ja seuraavana yönä nukuimme kuka missäkin. Aamun valjetessa olimme Savonlinnassa.

Lehmillä oli hyvin ahdasta proomussa. Niiden hoi-

taminen oli hyvin vaikeaa, ulosteet tekivät lypsyreiset hyvin vaikeiksi. Monet kerrat olen ihmetellyt, kun Savonlinnan rouvat tulivat ostamaan meiltä maitoa. Ei ollut maidon puhtaudesta mitään tietoa.

Matkamme jatkui Haukivedelle. Illan tullen saavuimme Joroisten Tahkorantaan. Sieltä aloimme talvaltaa kohti Pieksämäkeä.

Loppumatkalla Pieksämäkeen alkoivat jalkani turvota. Hädin tuskin sain ne enää kenkiini mahtumaan. Jopa paljain jaloinkin kävelin. Oli todella tuskien tie, vaelluksemme. Pieksämäellä saimme yöpyä Sisälähetysseuran tiloissa.

Seuraavana päivänä saimme kuulla, että lemmiä oli ajettava Hankasalmelle saakka. Rautatievaunuja ei ollut sitä ennen saatavissa missään vaiheessa.

Pieksämäellä menin näyttämään rikkiäisiä jalkojani hoitoviranomaiselle ja saamaan hoitoa. Kävi käsky, että niillä jaloilla ei enää tietä pitkin käveltäisi. Jalat olivat turvonnet ja tu-lehtuneet.

Päätimme, että äiti jää ajamaan vielä lemmiä muiden kanssa Hankasalmelle ja sieltä junalla Kurikan Miettoon. Veikko ja minä nousimme tavaroittemme kanssa Pieksämäeltä junaan ja matkamme jatkui kohti sijoituskuntaamme Ilmajokea.

Olimme hyvin väsyneitä ja hyvin murheellisella mielellä. Mietimme, mitä nyt seuraavaksi tapahtuisi ja miten äiti enää jaksaa karjan kanssa samoissa vaunuissa. Oli hänellä siitä myöhemmin monenlaista kerrottavaa.

Minun vuokseni hyvän-tahtoinen äitini teki tuon erittäin raskaan, vaivalloisen matkan. Vaikka hyvin moni karjalainen on tehnyt evakkomatkan, kaikki eivät kuitenkaan tehneet sitä 40 lehmän kanssa Hankasalmelle saakka.

Ailin tarina jatkuu Ilmajoelta seuraavissa lehdissä.

teksti: Aili Nevanperä

Lopotin pikkulottia jatkosodan aikana vuonna 1943, ohjaaja Aune Veijalainen oikealla. Kurkijokimuseon kokoelmat 1105.

Vanhojen valokuvien taikaa

Viimeisen puolentoista vuoden aikana olen koonnut Kurkijokelaiseen monta sivullista vanhoja kuvia. Joskus kuvia on yhdistänyt se, että niistä on kaivattu lisätietoja, joskus niitä on yhdistänyt teema tai vuodenaika.

Nyt hankkeen päätteeksi sain tehtäväksi etsiä kuvia, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet mieleeni tai kiinnostaneet minua kuvia järjestäessäni ja digitoidessani.

Mieleenpainuvien kuva ei ole aina välttämättä taidokkain tai onnistunein. Kuvat, jotka herättävät kysymyksiä tai ajatuksia ovat useimmin niitä, joiden pariin palaa uudelleen ja uudelleen. Sellaisia kuvia löytyy Kurkijokimuseon kokoelmista paljon. Tähän on mahdollista kerätä vain osa.

kuvien tekstit
Niina Lehmusjärvi

Harvinainen otos, jossa ei näy vain valokuvaamon tarkkaan rajattu taustakangas kuvattavan takana, vaan tila, jossa kuva on otettu. Johan Kaupin ottamassa kuvassa näkyy, miten taustakankaat ja tuolit on aseteltu ilmeisesti talon kuistille. Hän on pimentänyt osan vasemmalla olevista ikkunoista saadakseen juuri oikean määrän valoa kuvaan. Meidän onneksemme tila on ollut liian pieni näin suurelle ryhmälle ja pääsemme kuin kurkkaamaan kurkijokelaisen kuvaamon studioon. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1170.

Kaunis talo, mutta eniten huomiota kiinnittää se, mitä kuva ei esitä. Maahan katselevan pikkupojan ilmettä on vaikea tulkita. Haluaako hän olla kuvassa? Onko hänen ilmeensä mutrussa, koska häntä on kielletty koskemasta kameraan? Yleensä kuvaajan varjo kuvassa häiritsee, mutta tässä poikaa kohti ulottuva varjo suuntaa huomion poikaan ja luo suhteen kuvaajan ja pojan välille. Kuvasta, joka olisi voinut olla pysähtynyt rakennuskuva, onkin tullut kiinnostava tilannekuva. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 532.

Tässä kuvassa on epätarkkuudesta huolimatta hauska tunnelma. Lasten ilo vapaa-päivästä uimalammella on säilynyt kuvassa vuosikymmeniä ja on helppo kuvitella kuvan nauru, leikki ja veden loiske. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1210.

Yritin miettiä, kumman kuvan näistä valitsisin, mutta niitä on mahdotonta erottaa. Ne kuuluvat niin kiinteästi samaan hetkeen. Pöydän vierellä seisova mies on molemmissa kuvissa hyvin voimakkaasti läsnä, mitä korostaa pöydän ääressä istuvien täydellinen uppoutuminen tehtäviinsä. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1393 ja 1394.

Hieno muotokuva 1800-luvulta, mutta kuka ja milloin kuva on otettu? Onko tässä muodikas rouva vai nuoruuden silkkipukuun, parhaimpaansa, pukeutunut vanha emäntä? Onko kuva ollut käyntikorttikuvana albumissa vai vieraskamarissa piirongin päällä? Kurkijokimuseon kuvakokoelma 2261.

Tyypillinen 1900-luvun alun ulkona otettu muotokuva, mutta jäykkyyden paljastaa turhaksi ikkunasta hymyilevä nainen. Onko hän talon vieras vai palvelija, ei tiedetä, mutta hän katsoo itsevarmemmin kameraan kuin kumpikaan varsinaisesti kuvattavista. Onko hän päässyt kuvaan vahingossa, jäätyään uteliaisuuttaan ikkunaan katsomaan kuvaustoimitusta, vai kenties asettunut tarkoituksella ikkunaan kameran piiriin? Kurkijokimuseon kuvakokoelma 2847.

Haastellaanhan. Tuntuu kuin kameran välityksellä katsoja pääsisi mukaan kuudenneksi vaihtamaan kuulumisia ja pohtimaan elämän menoa. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 2065.

Pieni arkinen askare tavalisena työpäivänä, sellaiset ovat päätyneet harvoin kuviin. Vaikka kuvan nainen ilmiselvästi poseeraakin, tunnelma ei ole jäykkä vaan kevyen aurinkoinen. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1225.

Jos näkee pelkästään jäykkiä luokkakuvia entisajan koululaisista, voi saada liian ilottoman käsityksen heidän elämästään. Siksi on hyvä, että näiden Elisenvaaran yhteiskoululaisten hulluttelu on tallentunut ja säilynyt. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1411.

Juhlahetki kotipihassa, ihmisillä on yllään pyhävaatteet, kahvia juodaan vieraskuopeista ja nurmikolle on levitetty valkoinen liina. Ihmisistä näkee, että tilanne on vähän erikoisempi ja valokuvaaja katsotaan uteliaasti, arvioivasti, leikkisästi. Kuvassa on rikkaat sävyt ja päivänvalo on juuri sopivasti. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 200.

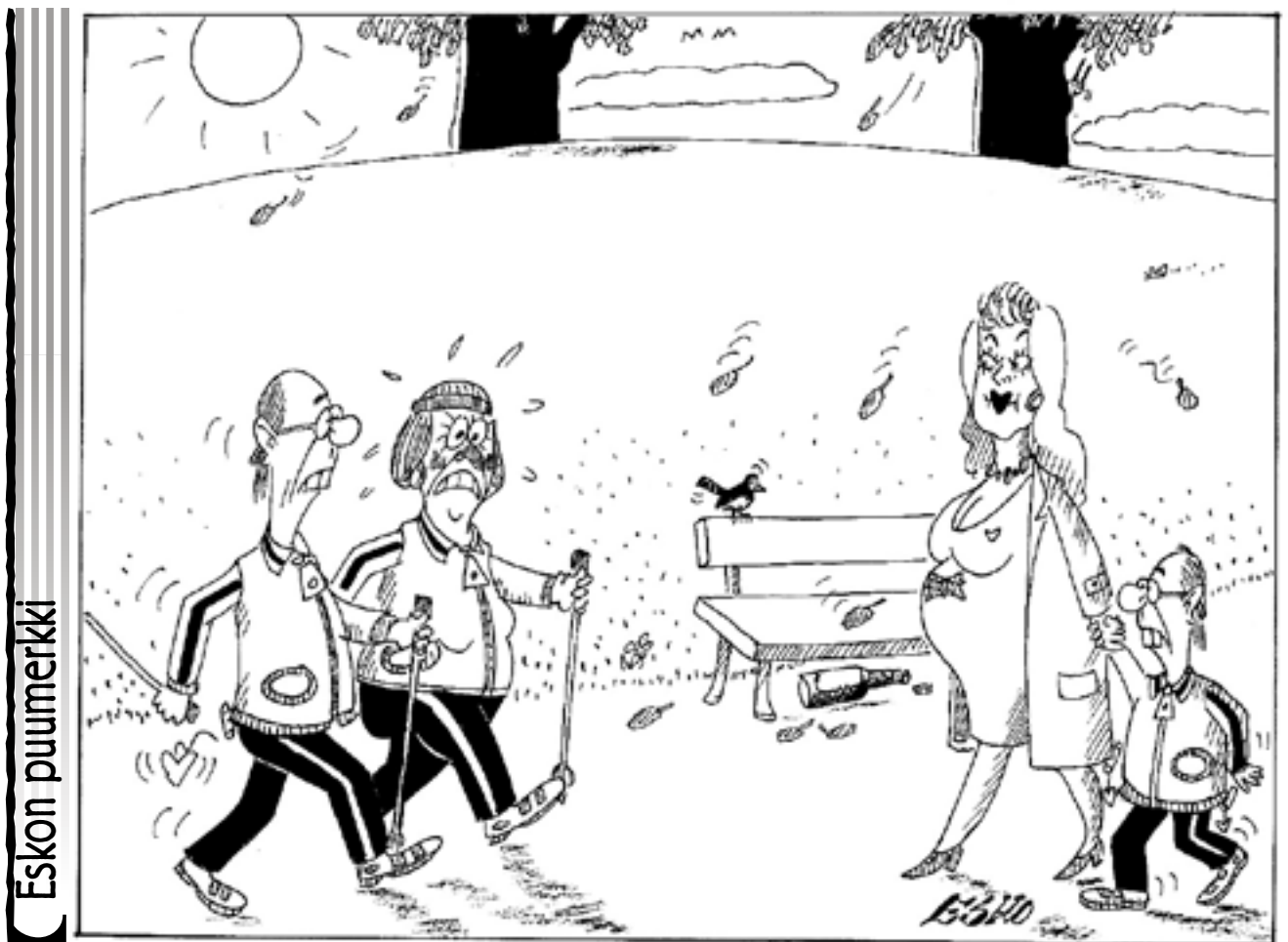
Soittokunta vapaalla. Kuvan sommittelu on onnistunut ja ympäristö tulee esiin rikkaana. Kiinnostavinta ovat miesten ilmeet. On kuin hymy olisi lähtenyt liikkeelle vasemmaisimmasta, mutta ei vielä ehtinyt oikeassa laidassa seisvoja kasvoille. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 340.

Kameran on tarkentunut talon edessä kasvaviin pensasiin eikä evakkokuormaa lastaavaan mieheen. Katsoja ei pääse tilanteeseen mukaan ja tulee tietoiseksi omasta kurkistelustaan. Toisaalta se antaa yksityisyyttä kuvassa oleville ihmisille vaikeana lähtöhetkenä. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 1648.

Kumpi on nukke ja kumpi on tyttö? Lapsi on kuvassa juuri niin kuin aikuiset ovat hänet kuvaan asettaneet, puku on kuin silitetty hänen päällään ja hän on katsonut rävähtämättä kameraan koko pitkän kuvauksen ajan. Tilanteen epämukavuus heijastuu tytön ilottomasta ilmeestä. Nukke on asetettu tuoliin, ei tytön syliin, aivan kuin se ei olisi tytön oma. Kuva kertoo siitä, millaisina aikuiset ovat halunneet hänet nähdä, ei siitä millainen tyttö itse on. Kurkijokimuseon kuvakokoelma 2987.

Eskeon puumerkki

Kukkia ja käkiä

Matkamuistoja Kurkijoelta, kulleroita pussia ja lennossa. Kuva: Jouni Sulavuori.

Meidän Eeva, n. 40 v., syntyi varsin varsinais-suomalaiseksi pikkukaupunkilaiseksi tytöksi, mutta isoksi tultuaan lähti isompiin ym-

pyröihin pitkäksi aikaa.

Taisi siellä havaita, että ihmisillä on kotipaikkoja eri suunnilla. Äidillä Karjalassa – tosin entinen. Itsekin palasi juurilleen ja tekipä matkan Karjalaankin. Matka onnistui hyvin ja kotiin Itämeren saareen tuli pari kassillista multaista kasvilisuutta.

Pari vuotta myöhemmin hän eräänä kesäiltana soitteli taas äidille ja kertoi, että ”kotoasi tuomani kullerot, kielot, juhannusruusut ja maksaruohot, ne leikkiipiraasikin, ovat nyt juurtuneet ja alkaneet kasvaa täällä. Ihan ihania! Ja kuuletko, kääkin kukkuu?”

Kuuluihan se kukunta kännykästä lankapuhelimeen pari lahden yli. ”Toitkos sinä sen käenkin Karjalasta”, kysyin. Tavallisesti selväsänainen Eeva mutisi ”mm ei tota joo mm” enkä saanut siitä selvää, mutta ihan varmasti se kukunta oli samanlaista kuin silloin ennen kotona ollessa.

Terveisin Rakila

Syyskuva

Syksytunnelmia v. 2009 Puulaveden Kääriön saarella. Kuva: Paavo Vepsä

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa ”Osoite muuttuu”-kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Tunnistettu kuva

Kurkijokelaisen numerossa 16/2012 julkaistiin Tapio nikkarin kokoama kuvakavalkadi vuoden 1961 pitäjäjuhlilta, joilla presidentti Urho Kekkonenkin oli vieraana. Pirkko Roiha (o.s. Lakkonen) tunnisti

tästä kuvasta oikeassa laidassa olevan miehen. Hän on Heikki Lakkonen Kurkojoen Elisenvaarasta. Pirkko Roiha kertoi, että hän teki elämäntyönsä Puolustusvoimien palveluksessa ja oli oikein mukava seuramies.

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti! Vuosikerta vain 44 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Uusi erä! Koot S-XXL
KURKIJOKI t-paidat

NYT MYÖS MUSTANA!

15 €

Tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Murteella

Vastaukset

1. Kevyt
2. Kiusa
3. Kerääminen
4. Uupua
5. Haalea vesi
6. Puutua
7. Nyrkki
8. Apila / Odelmikko
9. Kasa / Läjä
10. Pesusieni

Murresanat koonnut Raija Laaksonen.

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN OY
asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
asianajaja, varatuomari
Jari Heikman
varatuomari
Rickard Grönqvist
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatso.inet.fi
www.heikman.com

Saimme viimeisen erän kysyttyä

Unto Miikkulaisen NÄIN IKKEÄ

Kurkijoen kihlakunnan murresanakirjaa

Yli 400 murresanaa. Hauska kuvitus.

HINTA 10,00 sis. alv + postituskulut

Tilaukset toimituksesta tiistaisin ja torstaisin klo 9-14 p.
050-5213336 tai toimitus@kurkijoki.fi

